

1 Obiekt 364/1

CERKIEW PAR. GR.-KAT. P.W. NARODZENIA N.P. MARII, OB. KOŚCIOŁ PAR.
RZYM.-KAT.

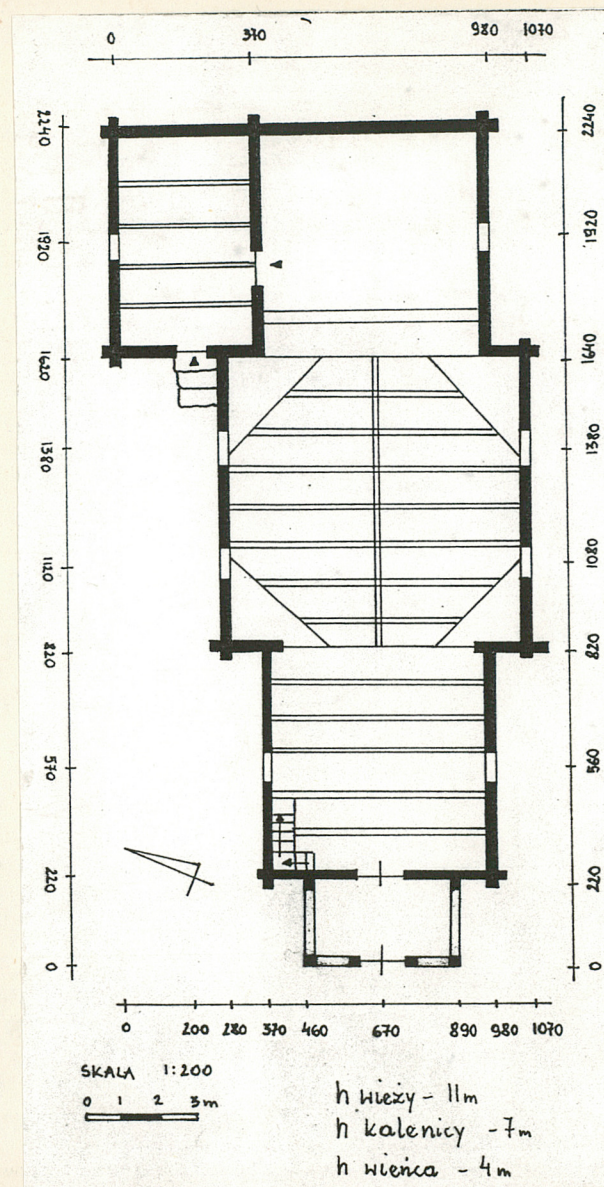
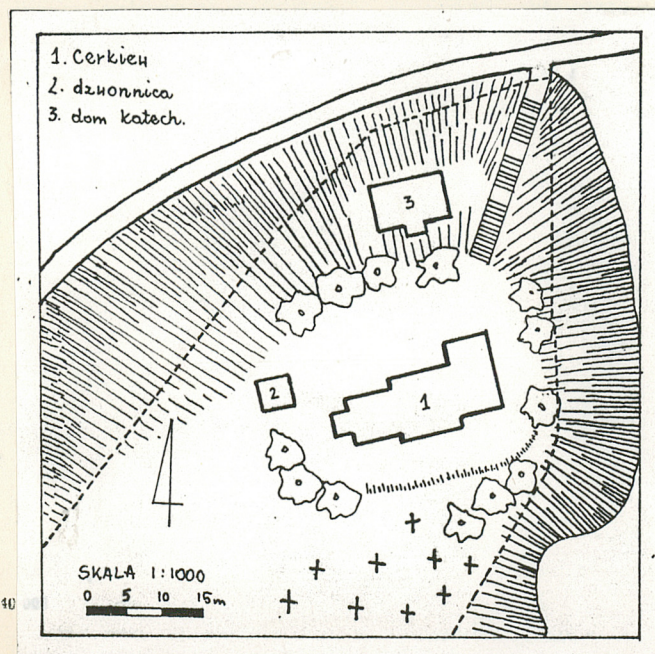
2 Czas powstania

1794

3 Miejscowość

KROŚCIENKO *Ugane*

11 Zdjęcia (zrūt, przekroj, sytuacja, orientacja)

4 Adres

Przy drodze Krościenko-Stebnik

nr hipoteczny

5 Przynależność administracyjna

województwo *krośnieńskie*

gmina *Krościenko Ugane*

pow. KROŚNO

6 Poprzednie nazwy miejscowości

7 Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo *rzeszowskie*

powiat *bieszczadzki*

8 Właściciel i jego adres

Par. rzym.-kat. w Krościenku
diec. przemyska

9 Użytkownik i jego adres

J.W.

10 Rejestr zabytków

Nr *A-122* data *7.03.1969*

Pierwsza wzmianka o cerkwi pochodzi z roku 1558. Obecna wzniesiona została w 1794 r. /data ta znajdowała się na nie zachowanym tragarzu, na którym były również nazwiska cieśli, ale nie odczytane/. W 1864 r. obiekt był remontowany /odbudowano przedsionek, oszalowano z zewnątrz/. Po II wojnie cerkiew przestała pełnić funkcję sakralną. Przekazano ten obiekt na magazyn przybyłym na ten teren Grekom, a potem zamieniono na stajnię dla owiec. W okresie tym zwłaszcza wewnątrz cerkwi uległo daleko posuniętej dewastacji i zniszczeniu. W 1971 r. cerkiew przeszła w posiadanie kościoła rzym.-kat. W latach 1972-1973 rozpoczęto remont zabezpieczający. Następny remont prowadzony był pod koniec lat 80-tych. Jak wynika z materiału fotograficznego z 1960 r. cerkiew od tamtego czasu w swoim wyglądzie nie uległa zasadniczym zmianom. Wnętrze natomiast otrzymało już nowy wystrój. Zachowane ostatki świadczą o istnieniu wokół cerkwi obszernych daszków okapowych tzw. sobót. Otwory okienne musiały być wówczas mniejsze niż obecnie. Cerkiew prezentuje styl charakterystyczny dla obszaru bojkowskiego o cechach będących reminiscencją baroku.

Cerkiew położona jest na zach. krańcu wsi na wzniesieniu w widłach rzek Strwiąż i Stebnik, nieopodal drogi z Krościenka do Stebnika. Dojście drogą gruntową. Cerkiew wraz z cmentarzem od pd. otoczone płotem, położone są na terenie opadającym w stronę wsi. Świątynię otacza krąg drzew - klon, lipy. Od strony zach. znajduje się drewniana dzwonnica. Od pn. nowy dom katęchetyczny. Cerkiew jest orientowana.

Konstrukcja, materiał - cerkiew drewniana na cokole z kamienia polnego. Ściany konstrukcji zrębowej, zwęgłowane na obłap i na jaskółczy ogon. Otwory okienne i drzwiowe ujęte łątkami. Ściany z zewnątrz oszalowane. Nawa przechodzi górą w tambur 8-boczny na pendentywach zamknięty stropem belkowym, nagim. Tambur ściągnięty jest u podstawy dwoma krzyżującymi się podciągami. W babińcu i zakrystii stropy belkowe, nagie, w prezbiterium także z podsufitką. Chór muzyczny oparty na zrębie. Wieżba dachowa krokwiowo-płatwiowa. Wieżyczki na sygnaturkę konstrukcji słupowo-zastrzałowej. Kopuła główna podobnej konstrukcji z krążynami wspartymi na słupach. Tambury wieżyczek i kopuły głównej, oraz szczyty dachów są oszalowane. Kopuły i dachy kryte są gontem. We wnętrzach podłogi parkietowe. Schody na chór drewniane, policzkowe, 2-biegowe. Drzwi płycinowe 1 i 2-skrzydłowe. Okna zamknięte łukiem odcinkowym, krosnowe z podziałem szczeblinowym.

Rzut - nawa szersza na planie kwadratu. Prezbiterium węższe. Od pn. przylega doń zakrystia tak z wnętrza jak i zewnątrz. Z babińca węższego od nawy dostępny chór, od zach. przylega doń przedsionek.

Bryła - Prezbiterium, nawa i babiniec równej wysokości. Nakryte są dachem o 1 wysokości kalenicy, rozszerzonym nad nawą. Dach dwuspadowy od strony prezbiterium przechodzi w 3-spadowy. Od strony babińca zamknięty szczytem z przyczółkiem. Tambur nawy dzieli kalenicę w połowie wystając ponad nią 8-boczną formą podzieloną na 2-kondygnacje daszkiem okapowym. Przykryty jest 8-półową kopułą. Zwieńczenia kopuły jak i wieżyczek na sygnaturkę mają formę ślepej latarni z cebulastym hełmem.

Elewacje - bez dekoracji, proste w wyrazie. Do wysokości ok. 2 m widoczne są wokół cerkwi ostatki ujęte w deski szalunku.

Wnętrze - wystrój nowy. Ściany wyłożone boazerią klepkową. Nawa znacznie wyższa. W tamburze nie ma otworów okiennych. Prezbiterium o przestrzeni oddzielonej nisko zawieszoną belką tęczową.

Wyposażenie - w całości nowe.

Instalacje - elektryczna, wentylacja grawitacyjna.

<p>14. Kubatura</p> <p>1020 m³ z poddaszem</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>214 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>sakralne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>sakralne</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Na początku lat 70-tych przeprowadzono gruntowny remont. Wzmocniono fundament. Wymieniono zniszczone belki. Pozostałe zabezpieczono środkami owado i grzybobójczymi. Wprowadzono izolację poziomą. Wymieniono część więźby dachowej, stolarkę, podłogi. Ściany wewnętrzne wyłożono boazerią. Wymieniono szalowanie ścian zewnętrznych i pokrycie gontowe. Wokół świątyni wykonano chodnik betonowy.</p>		<p>19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Stan techniczny dobry. Struktura zabytkowa zachowana w stopniu dostatecznym. Wnętrze utraciło pierwotny charakter.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Należy chronić obrys rzutu, bryłę, gabaryt obiektu oraz wszystkie elementy konstrukcyjne.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Seria Nowa. T. I. Zeszyt 2
Lesko, Sanok, Ustrzyki Dolne i okolice, op. E. Śnieżyńska-
Stolotowa, F. Stolot, R. Brykowski, K. Kutrzebianka,
Warszawa 1982, s. 38.

Inwentaryzacja terenowa z roku 1960, Archiwum Muz. Bud. Lud.
w Sanoku, sygn. 4904.

23. Źródła ikonograficzne i lotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Katalog Fotograficzny Architektury Cerkiewnej. Archiwum
Fot. Muz. Bud. Lud. w Sanoku, sygn. 2368, 2365, 22509, 22508.

25. Opracował

tekst B.A. Bosakowie XI 1991 r.

Barbara Bosak
Antoni Bosak

plany, rysunki B.A. Bosakowie XI 1991 r.

Barbara Bosak
Antoni Bosak

zdjęcia lotogr. A. Bosak 1991 r.

Antoni Bosak

Imię, nazwisko, data, podpis

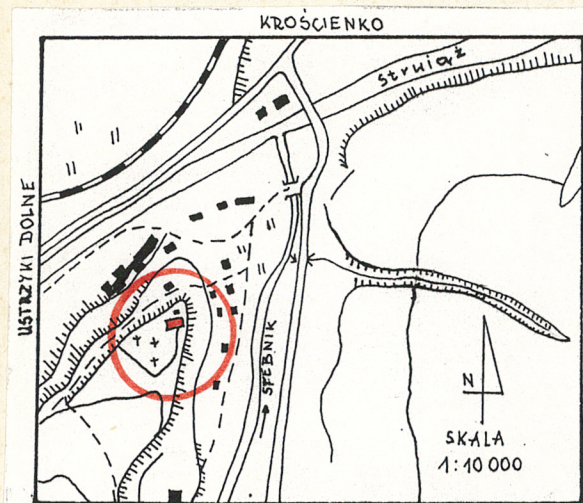
miejsce przechowywania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. Miejscowość KROŚCIENKO	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) CERKIEW P.W. NARODZENIA N.P. MARII	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) plan orientacyjny i 5 zdjęć 1. elewacja północna 2. elewacja frontowa 3. elewacja wschodnia 4. widok na prezbiterium 5. widok w kierunku babińca
------------------------------	---	---

Wkładkę założył: B.A. Bosakowie XI 1991 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:
jed. W.A. Olsztyn z. 135/S
OZGraf. Z.P. Ostróda z. 676 n. 40 000